Zaterdag 3 October 1942 DAGBLAD 59ste Jaargang, No. 3718

AMIGOE DI CURAÇAO

Dit blad verschijnt dagelijks (behalve 's Zondags)
Abonnementsprijs voor het Gebiedsdeel fl. 1.50 per maand [Aruba fl. 2.—] bij vooruitbetaling.
Afzonderlijke nummers fl. 0.10.

Adm. Tel. 1550. Redactie Tel. 1555
Hoofdredacteur: Dr. JOH. HARTOG
Spreekuur van de Redactie 10—12 uur
Bureaux: Conscientiesteeg 27—29
Adres Postbus 80, Willemstad.
• Uitgeefster: Paulus-drukkerij.

Kantoor Verenigde Staten: M. D. BROMBERG & Ass. Inc
19 to 25 West 44th Street, New York N. Y.
Kantoor voor Redactie en Administratie Aruba:
J. E. CROES, Postbus 14, Nassaustraat, Oranjestad, Telef. 38

Luchtoffensief tegen Duitsland voortgezet.

Aanvallen op Noord-Frankrijk, het Rijnland.
Russische successen binnen en buiten Stalingrad.
Aanval van het Rode leger aan het Bryanskfront.
150.000 Franse arbeiders moeten naar Duitsland.

Nieuwe luchtactiviteit van U. S. A.-vliegtuigen ijb Aleoeten.

AANVALLEN OP NOORD-FRANKRIJK.

Officieel werd verklaard, dat formaties van Noordamerikaanse bommenwerpers, geëscorteerd door gevechtsvliegtuigen, hedenmiddag objecten in Noord-Frankrijk hebben aangevallen. Gemeld wordt, dat de Noordamerikaanse bommenwerpers klaarblijkelijk Vliegende Forten waren. De aangevallen objecten werden niet genoemd (Londen, (AP) 2.10).

RUSSISCHE TEGENAANVALLEN.

Henry Cassidy seint uit Moskou: Het Rode leger rukt voort ten Noord-Westen van Stalingrad na de Duitse offensieven in en buiten de omstreden stad aan de Wolga te hebben gebroken. „Rode Ster" deelde mede, dat de Russen de haastig opgeworpen fortificaties van de Duitsers onder de voet lopen en wiggen in hun defensies drijven bij gevechten, waarin reusachtige massa's van tanks gewikkeld zijn. De Duitsers verliezen dagelijks 2000 à 3000 man aan doden en werden gisteren door de vernielde straten van Stalingrad teruggedrongen, terwijl het ontlichtingsoffensief van de Russen ten Noord-Westen van de stad een heuvel nam, waar de Duitsers 130 beschadigde tanks half in de grond hadden begraven als kanonstellingen.

Duitse infanteristen, die met steun van tanks poogden de defensielinies in Oostelijke richting naar de Wolga terug te rollen, zouden volgens „Rode Ster" het slachtoffer zijn geworden van een garde-divisie van het Rode leger. Terwijl de ingegraven Sovjettroepen krachtig weerstand boden, sloeg de garde-divisie snel tegen de flank van de invasiewig en dwong den vijand zich terug te trekken met achterlating van oorlogsmateriaal, honderden doden en enkele gevangenen. Ploeg voor ploeg en huis voor huis verdrijft het vermoeide garnizoen van de belegerde stad de indringers uit de punten, welke zij met een grote prijs in hadden verkregen in de slag, die 40 dagen geleden geopend werd.

Maar niet alles is goed nieuws. De vertrekking van een Russische afdeling ten Zuiden van de stad werd officieel gemeld. Een ingehouden optimisme is echter wel te bemerken in de berichten.

Een scherp gevecht duurde voort in de fabriekswijk in de Noordwestelijke buitenwijken van Stalingrad, waar de Duitsers aanvallen doen sedert zij op een stenen muur van weerstand stieten in Stalingrad. „Rode Ster" zeide, dat een Russische afdeling, welke afzonderlijk van de hoofdstrijdkrachten opereert, na klaarblijkelijk te zijn afgesneden door Duitse aanvallen, doch de strijd voortzette, een belangrijke strijdpunt van Duitsers vasthoudt, die haar werden bedreigt.

„Rode Ster" zeide verder, dat de Duitsers een andere arbeiderswijk aanvielen met een divisie infanterie. Zij slaagden hun posities uit te breiden, maar moesten zich tenslotte terugtrekken naar hun punt van uitgang.

„Izvestia" deelde mede, dat de Duitsers Vrijdag niet in slaagden om enige winst te boeken ten Noorden van Stalingrad na er de dag tevoren in te zijn geslaagd op sommige punten voortgang te maken. Alle aanvallen werden voorafgegaan door artillerievuur, maar als de manschappen met hun automatische geweren — soms met steun van wel 45 tanks — aanvielen, werden zij telkens teruggeslagen. Een colonne van tanks, welke tevoren een wig gedreven had in een arbeiderswijk, trok zich terug onder het hevige vuur van de Russische artillerie. Gevechten van man tegen man werden op de straten van sommige wijken gevoerd. Een gehele compagnie van Duitsers met automatische geweren zou in één straat zijn uitgeroeid door een afdeling van het Rode leger. In een andere straat dwongen de Russen, die van de daken af vuurden, twee compagnieën van den vijand zich terug te trekken met slechts enkele overlevenden.

De Russen zetten krachtige tegenaanvallen in zowel binnen als buiten Stalingrad. Naar vermeld wordt, werden de Duitsers verdreven uit verschillende grote gebouwen, o.a. een gebouw van vier étages, dat een groot district van de stad beheerste. Hier verloor de vijand 200 man. Ten Noord-Westen van Stalingrad vielen de Russen — volgens „Rode Ster" — een heuvel van drie zijden aan. Zij veroverden die onder dekking van artillerie- en mortierenvuur. In een naburige sector zeide een bericht, dat de Russen een frontlinie aanvielen en een serie loopgraven veroverden.

De Duitse loopgraven werden achtergelaten als een reserve-linie en „Rode Ster" zeide, dat de Russen voortrukten naar nieuwe stellingen. De Duitsers wierpen haastig duikbommenwerpers in een tegenaanval en vielen de lege loopgraven urenlang aan zonder effect. In een andere sector ten Noord-Westen van Stalingrad zeide „Rode Ster", dat de Duitsers een tegenaanval deden langs een verkeersweg met tanks en infanterie. Zij werden echter gedwongen tot de aftocht en lieten 120 doden achter (Moskou, (AP) 3.10).

RUSSISCHE AANVAL BIJ BRYANSK.

Het Britse nieuwsagentschap zeide in een bericht uit Moskou, dat de Russen in een opmars aan het Bryanskfront ten Zuid-Westen van Moskou een belangrijke plaats heroverden alsmede een spoorwegknooppunt. 8 Duitse tegenaanvallen zouden zijn teruggeworpen (Londen, (AP) 2.10).

FINS COMMUNIQUÉ.

Het Finse communiqué zeide, dat een Russische opmars in het Westelijk deel van de Karelische landengte werd gestuit. Gemeld wordt, dat de Russen enkele bommen wierpen op de Westelijke oever van het Ladogameer (Helsinki, (AP) 2.10).

FRANSE ARBEIDERS VOOR DUITSLAND.

De Regering van Laval besloot tegemoet te komen aan Duitslands eis om 150.000 bedreven arbeiders door zo goed als het gehele personeel van de Franse fabrieken voor de arbeidsdienstplicht op te roepen. De beslissing werd bekend gemaakt door den Minister van Arbeid Hubert de Lagarelle en den Minister van Industrie Bichelonne nadat men had geconfereerd met het Hoofd van de Staat Pétain.

Ongeveer 133.000 zullen hierdoor getroffen worden, aangezien slechts 17.000 zich hadden opgegeven in Lavals campagne om te voldoen aan Hitlers eisen.

De Ministers gaven een gezamenlijke verklaring uit, welke zeide: „De Frans-Duitse overeenkomst veronderstelt, dat de Franse Regering de nodige maatregelen neme om de arbeidskrachten te leveren, die door Duitsland gevraagd zijn."

De verklaring beloofde, dat de Regering zou zorg dragen voor de arbeiders, die naar Duitsland gezonden worden alsook voor hun families thuis. Men beloofde den arbeiders, dat zij goed betaald en behandeld zouden worden (Vichy, (AP) 2.10).

HERRIOT GEARRESTEERD.

Onbevestigde berichten, welke Londen bereiken, deelden mede, dat Edouard Herriot, de vroegere Premier van Frankrijk, is gearresteerd. Het bericht werd door het Engelse nieuwsagentschap opgevangen van de Zweedse radio, welke zeide het te hebben ontleend aan berichten uit Vichy en Duitsland.

Later deelde de Duitse radio mede, dat Herriot huisarrest heeft (Londen, (AP) 2.10).

JONGERE OFFICIEREN IN HET FRANSE LEGER.

De Franse Regering verminderde wederom de hoogste leeftijdsgrens voor Franse legerofficieren. Door deze maatregel is men weer een stap verder gegaan in de verjongingscampagne voor het leger, welke begon na de nederlaag tegen de Duitsers. De maximum leeftijdsgrens, die in Augustus 1940 van kracht werd, werd door een regeringsbesluit met een jaar verminderd (Vichy, (AP) 3.10).

BESPREKINGEN IN VICHY.

Gemeld wordt, dat Laval hedenmorgen mededelingen deed aan het Vichy-cabinet omtrent zijn besprekingen gedurende de laatste twee weken om de overdracht van Franse arbeidskrachten naar het Reich „te bespoedigen". Men hoorde ook een rapport van den Minister van Opvoeding Bonnard over de maatregelen, die beraamd worden om de „activiteit van de jeugd in bepaalde banen te leiden en te voorkomen, dat een gedesorganiseerde stormloop naar de Universiteiten plaats vinde. Pétain en Laval ontvingen beiden een groot aantal belangrijke personnages, waaronder Bichelonne en Lagardelle, die door Pétain ontvangen werden. Laval confereerde met den Japansen Ambassadeur Mitani alsook met den Portugesen Gezant Damatta (Vichy, (AP) 2.10).

DAKAR WEDEROM IN DE BELANGSTELLING.

Terwijl de ochtend-bladen de Fransen op de hoogte stelden van de komst van vrouwen en kinderen uit Dakar, vestigde een zegsman van Vichy de aandacht op een verklaring van Luitenant-generaal Eugène Bridoux, den Fransen Minister van Oorlog. Deze opperde de mogelijkheid, dat er nieuwe aanvallen zouden kunnen worden gedaan op bepaalde Franse gebieden. Verder zou Generaal Bridoux hebben gezegd, dat er morgen nieuwe aanvallen kunnen worden gedaan op onze gebieden. Indien dit gebeurt moet men ons krachtig aantreffen en in staat niet ook voor onze eer te strijden, doch ook voor de handhaving der stellingen, welke aan ons zijn toevertrouwd". Het blad „Le Matin" verklaarde onlangs: „Indien een aanval plaats heeft op Dakar, zal men ons niet bij verrassing nemen." De Regering heeft besloten dezelfde koppige weerstand te bieden, als op Madagascar tegen de aanvallers is opgeworpen. Dit betekent, dat wij in Frans West-Afrika er veel beter voor zullen staan, dan op dat grote eiland" (Vichy, (AP) 2.10).

PARIJSE PERS ZOEKT EEN FRANS-DUITSE MILITAIRE ALLIANTIE.

Noland Norgaard seint uit Londen: De Parijse pers, welke onder Duits toezicht staat, opende een campagne om Frankrijk te voeren tot een militaire alliantie met de as en de weg gereed te maken voor Duitse hulp in de „verdediging" van het Franse Afrikaanse Imperium. De campagne viel samen met de bekendmaking te Vichy omtrent de plannen om blanke vrouwen en kinderen uit Dakar te evacueren. Deze ontwikkelingen volgden op herhaalde verklaringen van Radio Parijs, dat de Geallieerden spoedig Dakar zullen aanvallen. Ook kwamen zij na een serie van conferenties tussen de Vichy-Franse militaire leiders en koloniale administrateurs over defensie-problemen en berichten van de as-radio's omtrent een grote activiteit te Gibraltar.

De laatstgenoemde berichten werden echter niet bevestigd van andere zijde.

Hoewel berichten uit Parijs, die door de as ingegeven werden, beweerden, dat de Britten Dakar blokkeerden, verhaalden berichten uit Vichy van bewegingen der Franse scheepvaart nabij de Westafrikaanse haven. Deze schepen waren waarschijnlijk bedoeld voor de evacuatie.

De plotselinge waarschuwingen in de Parijse pers waarin de Fransen te horen kregen, dat hun koloniale Imperium slechts kan worden bewaard met naziehulp, werden in Londen uitgelegd als een aanwijzing, dat de as spoedig zou kunnen worden „uitgenodigd" om de verdediging van Frans Noord- en West-Afrika te helpen organiseren.

In de Parijse pers werd — volgens de Duitse radio — een artikel gepubliceerd, dat door Generaal Henri Jauneaud geschreven werd. Deze zou hebben verklaard, dat Vichy de Duitse hulp nodig heeft om de belofte van de wapenstilstand gestand te doen het Franse Imperium tegen aanvallen te vrijwaren. Jauneaud beweerde verder, dat het verlies van Madagascar niet moet worden gevolgd door nieuwe nederlagen te Dakar, Casablanca, Tunis en Algiers.

De Duitse radio zeide, dat Jauneaud veronderstelde, dat Frankrijk zijn verplichtingen van de wapenstilstand slechts zou kunnen nakomen door een militaire alliantie met Duitsland. Kringen van de Strijdende Fransen in Londen verklaarden, dat het artikel van Jauneaud bedoeld was om het Franse gevoel te beproeven ten opzichte van het zenden van Duitse en Italiaanse troepen naar Frans Noord-Afrika. Men herinnerde eraan, dat Vichy toestemming had verleend tot de Japanse „bescherming" over Frans Indo China met het voorwendsel, dat de Aziatische kolonie werd bedreigd door de zich ophopende Britse strijdkrachten (Londen, (AP) 2.10).

Het nieuws van vandaag.

Als de Duitsers Stalingrad zullen nemen — gelijk Herr Hitler beweerde — dan schijnen zij dat voorlopig toch zeker niet te zullen doen. Vandaag is de slag om deze stad reeds 40 dagen aan de gang en hoe langer hij duurt hoe meer het schijnt, dat de Russen de stad zullen behouden. In de strijd van gisteren en de afgelopen nacht is het Rode leger gewikkeld geweest in een reeks tegenaanvallen, waarbij de nazies zowel binnen als buiten de stad worden teruggedreven. 2000 à 3000 Duitsers laten hier elke dag het leven en de verliezen aan oorlogsmateriaal zullen ook wel naar verhouding zijn.

De berichten leggen ook niet meer de nadruk op de numerieke meerderheid van de Duitsers, hoewel nog steeds grote strijdkrachten in de strijd gewikkeld zijn (blz. 1).

Aan het Bryansk-front heeft het Rode leger ook een plotselinge aanval geopend en een belangrijke plaats alsmede een spoorwegknooppunt veroverd. 900 Duitsers werden gedood en verder werden nog gevangenen gemaakt. Bij Mozdok en elders in de Caucasus houden de Russen kranig stand tegen de Duitse aanvallen (blz. 1).

Het Geallieerde luchtoffensief tegen Duitsland is in West-Europa weer hernieuwd. In de nacht van Donderdag op Vrijdag werd vooral Flensburg aangevallen. Gisteren vlogen de Vliegende Forten van de Noordamerikaanse luchtmacht over Noord-Frankrijk en andere bezette gebieden. 18 Duitse vliegtuigen werden hierbij vernield, waarvan 13 door de onoverwinnelijke Forten. In de afgelopen nacht ging de Royal Airforce naar het Rijnland. 7 Britse bommenwerpers worden van de aanval vermist (blz. 3).

De strijd aan het Egyptische front is weer beperkt tot verkenningen, schietpartijen en luchtgevechten. De grote landstrijdkrachten concentreren zich hier en daar en men verwacht spoedig een nieuwe grote actie (blz. 3).

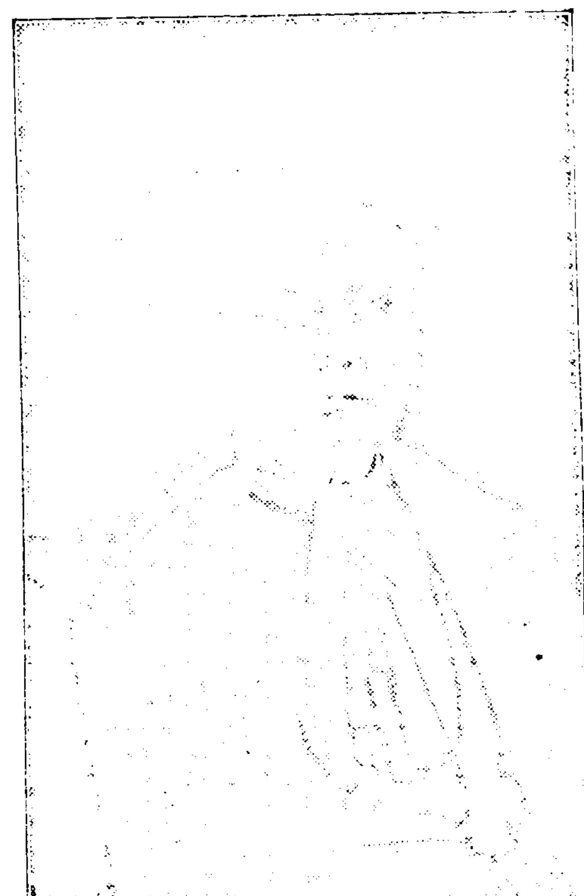
Vichy is nog altijd nerveus over de mogelijkheid van een Geallieerde aanval op de Franse gebieden in Afrika. Waarschuwingen in de Franse pers verschijnen dagelijks. Maar intussen gaat Laval rustig voort met het leveren van Franse arbeiders aan Duitsland en overtreedt hiermede de wapenstilstandsovereenkomst. 150.000 Franse arbeiders zullen thans naar Duitsland worden gezonden en worden weggerukt uit hun huidige werkkring, hun woonplaats en hun familie. Het wordt werkelijk tijd, dat de Geallieerden ingrijpen om te voorkomen, dat het Franse volk verder bloot gesteld worde aan de willekeur van Laval (blz.).

Missie en Onderwijs

door
Zijne Hoogwaardige Excellentie
MGR. PETRUS I. VERRIET O.P.,
Apostolisch Vicarius van Curaçao.

Tot slot van de artikelenreeks, waarin den lezers een beeld gegeven is van de geschiedenis en de werkzaamheid van het Apostolisch Vicariaat gedurende de 100 jaar van zijn bestaan, en van de personen, die daarbij een hoofdrol gespeeld hebben, nog een woord over het Onderwijs.

Ruim honderd jaar geleden waren er op Curaçao 4 landscholen. De bestaande particuliere schooltjes, werden, zooals het heette, „om gewichtige redenen vooralsnog toegelaten." In de toekomst zouden echter zulke scholen niet meer opgericht mogen worden, dan met toestemming van den Gouverneur Generaal, na onderzoek van den schoolopziener. Haar getal zou nimmer dat van drie te boven mogen gaan.

Z. H. E. MGR. P. I. VERRIET O.P.

Toen Monseigneur Niewindt in 1824 op Curaçao aankwam, vond hij er één katholiek schooltje, „zoo ellendig als immer mogelijk", — en bovenstaande bepaling, om hem van het begin af aan den pas af te snijden. Mgr. Niewindt liet zich er niet door afschrikken. Onderwijs zou en moest er komen, koste wat het koste, — niet alleen voor de gegoede burgers, ook voor de onvermogenden, — niet alleen voor de vrijen, ook voor de slaven.

Wat zou Curaçao, — en dit geldt voor het geheele gebiedsdeel — er heel anders uitzien, had de Missie het onderwijs, — en speciaal het volksonderwijs — niet in handen genomen. In het boek van **John Gunther** „**Inside Latin America**" staat een statistiek van het percentage analfabeten in de verschillende Zuid Amerikaansche republieken. Op een enkele uitzondering na zijn die cijfers allesbehalve vleiend. Zou het in dit gebiedsdeel beter zijn, als de Missie niet de zorg voor het onderwijs op zich genomen had? Nú gaan **nagenoeg alle katholieke kinderen** naar school, en wel naar een katholieke school. Op een katholieke bevolking van ruim 82.000 hebben wij op onze scholen ruim 16.000 kinderen, — bijna 20% van de totaal katholieke bevolking. En dat zonder leer- of schoolplicht. Dit is het resultaat van een 100-jarigen gestadigen strijd en arbeid.

* * *

Het ligt niet in onze bedoeling om dien strijd in al zijn fasen te schetsen, — slechts in breede lijnen zullen wij de ontwikkeling van het katholiek onderwijs nagaan.

Van 1820 af was hier geldend een „Provisioneel Reglement op het schoolwezen". Daaraan lag het beginsel ten grondslag, dat ook in Holland gold, — dat n.l. de Staat de opvoeder en onderwijzer van de jeugd is. — Wie zoo iets in dezen tijd zou verkondigen, zou voor Nazie worden uitgekreten. — De bedoeling ervan was duidelijk. Het Openbaar Onderwijs moest als het eenig zaligmakende **algemeen** worden. Deze algemeenheid ging echter niet verder dan het stadsdistrict van Curaçao, de buitendistricten, alsook de eilanden Aruba en Bonaire, waar de grootste nederzettingen der slaven waren, telden eenvoudig niet mee. Onderwijs aan slaven, wie dacht er aan?

Er zou een Katholiek Priester uit Nederland moeten komen, om het Bestuur van de Kolonie, zoowel als de Regeering van het Moederland, te overtuigen van de noodzakelijkheid van onderwijs, ook aan de slaven. Want als straks het uur der vrijheid zou slaan, — en slaan zou het zeker, vroeg of laat, dat wist eenieder, — wat zou er dan te wachten staan van menschen, zonder eenige beschaving, eenige opvoeding, eenig onderwijs? Hoe zou onze maatschappij er dan uitzien?

Daaraan had men blijkbaar nog niet gedacht, — ook het Gouvernement niet, hoezeer het toch voor de hand lag om daar eens even over na te denken. Een Nederlandsch Priester zou de heeren wakker moeten schudden, — zou ze het begrip bij moeten brengen, dat het nu toch tijd werd om iets te gaan doen, — om door onderwijs de slavenbevolking voor te bereiden op het verkrijgen van de vrijheid, en ze te leeren van die vrijheid een waardig gebruik te maken.

Die Nederlandsche Priester was Mgr. Niewindt, die al zijn overredingskracht heeft moeten gebruiken, — getuigen zijn de brieven, die hij schreef ter verdediging van de rechten van den slaaf, — om dit begrip bij het Bestuur te doen doordringen. Wat een moeite hem dit gekost heeft, — er zijn nu eenmaal geen erger dooven dan die niet hooren willen, — blijkt wel uit het feit, dat **nog in het jaar 1848** alléén maar vergunning verleend werd voor onderwijs aan de **vrije kinderen**, — de slaven werden nog steeds bij de wet uitgesloten. Wel werd bij Art. 194 van de Grondwet van 1848 vrijheid van onderwijs verleend. Dit neemt niet weg, dat er nog altijd vergunning van de Overheid vereischt werd tot oprichting van een bijzondere school, — en dat deze vergunning alléén verleend werd, met prijsgeven van het katholiek karakter der school, en op voorwaarde, dat de school buiten bezwaar van de Koloniale Kas zou gebouwd worden. En toch, ondanks dat alles, werd nog in datzelfde jaar de oprichting van een school op Sta. Maria en Sint Martin **geweigerd**. De Katholieke Missie liet zich hierdoor echter niet afschrikken. Ze zette door, en bleef op onderwijs aandringen, — het eenige middel om het volk op te heffen, en om de slaven op de vrijheid voor te bereiden. Dit is zeker, had de Missie het niet gedaan, dan zou niemand het gedaan hebben, — en zouden wij nu wellicht de droevige gevolgen ervan ondervinden.

Een lichtpunt in de geschiedenis van

het onderwijs, — de dageraad van een mooien dag, was de komst der eerste Zusters Franciscanessen van Roosendaal op 12 Januari van het jaar 1842. Tot nu toe had men het moeten stellen met leeke-onderwijzers, waarvan men er op eigen kosten uit Holland had laten uitkomen. Met welk resultaat moge blijken uit een brief van Pastoor Putman van Sta. Rosa, die in 1851 schreef: „De scholen zijn in vollen gang. Op dag- en zondagschool hebben jaarlijks door elkaar 380 kinderen, jongens en meisjes onderwijs genoten... Onder de meest gevorderde leerlingen der dagschool zijn er reeds vele, die de Hollandsche taal vrij goed verstaan en redelijk Hollandsch beginnen te schrijven. Ik hoop zoodoende tot eer van God en heil der zielen, werkend zooveel ik kan, ook **mijn vaderland van nut te zijn,** met zooveel mogelijk onze schoone moedertaal te helpen verspreiden".

Zelf had hij schoolboekjes gemaakt en ze gedrukt op eigen pers. Drie jaar tevoren had diezelfde Pastoor geschreven: „Jammer maar, dat er nog zooveel **slaven** zijn, waarvoor we schier niets kunnen doen... Wij hadden gehoopt, van hier ook de emancipatie te hebben, doch tot heden tevergeefs. Waren de ongelukkige slaven vrij, dan hadden wij een gelukkig en gerust leven."

Met de komst der Zusters begon het onderwijs zich geleidelijk meer uit te breiden. De Zusters bepaalden haar werkzaamheid niet alleen tot het stadsgedeelte, en niet alleen maar tot de kinderen van de meer gegoeden, — haar harten gingen naar de arme kinderen, ook naar de armsten van de armen, — en zoo werd St. Martinusgesticht spoedig als een bijenkorf, vanwaaruit jaarlijks de Zusters uitzwermden, om overal, ook op de meest afgelegen plaatsen en de andere eilanden, de weldaden van de christelijke beschaving uit te strooien, — en dan weer, na een jaar van zwaren arbeid en heel veel offers, met verdiensten beladen, geen tijdelijke, in den bijenkorf terug te keeren. Tot het jaar 1886, toen de Fraters van Tilburg kwamen, hebben de Zusters van Roosendaal geheel alleen de lasten van het onderwijs gedragen. In 1890 kwamen de Zusters Dominikanessen zich belasten met het onderwijs op de Bovenwindsche eilanden.

Bij de wijziging van het Regeeringsreglement in 1865, dat de vrijheid van onderwijs verleende, bepaalde art. 180: „Zooveel de middelen gedoogen zorgt de Overheid, dat het lager onderwijs de verkrijging der allereerste kundigheden onder het bereik brenge ook der onvermogenden... Zij doet dit door ondersteuning van bijzondere of oprichting van openbare scholen. „Hiermede kreeg het Bijzondere Onderwijs, dat geen ander was dan het Missieonderwijs, zijn rechtspositie, — in zekeren zin, een bevoorrechte positie, daar op de eerste plaats het onderwijs moest verbreid worden door ondersteuning van bijzondere scholen. Of op deze bepaling het steeds groeiende Missie-onderwijs van invloed is geweest, weten wij niet. Onwaarschijnlijk is het niet.

Het Missie-onderwijs groeide tegen de verdrukking in en was niet meer tegen te houden. Bovengemelde bepaling hield een beau geste in van het Gouvernement jegens de bevolking; — en was tevens een handige zet, om er zich op de goedkoopst mogelijke manier van af te maken. Het Missieonderwijs werd in het officieel onderwijs ingeschakeld, en daarmee kon het Bestuur den plicht om te zorgen voor onderwijs, ook voor de onvermogenden in de buitendistricten en op de overige eilanden, van zijn schouders afschudden en laden op de schouders van de Missie. Dit kwam het Gouvernement heel wat goedkooper uit dan te moeten zorgen voor eigen scholen met de noodige leerkrachten, — iets waartoe het Bestuur toch nooit zou overgaan. De Missie moest zich tot het jaar 1873 tevreden stellen met een jaarlijkse subsidie van *f.* 2000.— En dat voor elf gemengde armenscholen met 1645 kinderen en 18 Zusters, — twee bewaarscholen met 425 kinderen, — een meisjesweeshuis met 50 kinderen en 5 Zusters, en een school voor M.U.L.O. met 90 leerlingen en 8 Zusters. Het Missie-onderwijs kwam het Gouvernement goed te stade, vooral bij een berooide koloniale kas, zooals toen meermalen het geval was. Wel was het velen een doorn in het oog, dat door het onderwijs de invloed van de Katholieke Missie gaandeweg groeide. Men heeft dien invloed willen tegenhouden en neutralizeeren, zooveel het mogelijk was, door het neutraliteitsbeginsel zoolang mogelijk in het onderwijs vast te houden. Eerst in 1907 heeft men dit beginsel losgelaten, en zijn de Missie-scholen officieel erkend als R.K. Bijzondere scholen.

Het heeft niet mogen baten, daar vooral in de buitendistricten en ook op de andere eilanden zoo goed als alle kinderen katholiek waren. De bevolking is dan ook aan de Kerk verknocht, zoo vast en innig, dat zij werkelijk de Kerk beschouwt als de eenige Moeder van haar vrijheid en beschaving.

Sinds 1873 neemt de subsidie geleidelijk toe. Het gaat wel mondjesmaat, en verschillende keeren bij Koninklijk Besluit, **tegen den wil van den Kolonialen Raad,** zooals nog in 1913 bij de subsidie-verhooging, door Gouverneur Nuyens voorgesteld. In 1910 bedroeg de subsidie *f* 23.637.85 voor 25 scholen, 5224 kinderen, 85 Zusters onderwijzeressen en 18 Fraters. Het jaar 1920 bracht de pacificatie op Onderwijsgebied, — de finantieele gelijkstelling van openbaar en bijzonder onderwijs. Ofschoon door wijziging van art. 180 van het Regeeringsreglement het in Nederland aanvaarde beginsel ook voor Curaçao geldend werd verklaard, moest de Kroon al weer erbij te pas komen, om bij Koninklijk Besluit de gelijkbezoldiging van openbare en bijzondere onderwijzers vast te leggen, daar er geen overeenstemming bestond tusschen Bestuur en Kolonialen Raad. Dank zij vooral het onvermoeid ijveren van den Heer van Vuuren, die steeds voor de belangen van katholiek Curaçao in de Tweede Kamer der Staten Generaal op de bres gestaan heeft, is de gelijkstelling zoo goed als geheel doorgevoerd, al gebeurde het wel eens, dat hetgeen men met de eene hand gaf met de andere weer terugnam.

In het jaar der gelijkstelling telde de Missie 28 scholen met ruim 6000 kinderen. In datzelfde jaar kwamen de Zusters van Schijndel het werk der Zusters van Roosendaal verlichten, door de scholen beoosten de haven en het meisjesweeshuis over te nemen. In 1937 kwamen de Frères van de Christelijke scholen de jongensscholen van Aruba overnemen van de Fraters van Tilburg, die hun werkzaamheid op Curaçao gingen uitbreiden, door jongensscholen, ook buiten het stadsdistrict. Reeds in drie van de vijf parochies op Aruba hebben de Frères bloeiende jongensscholen, terwijl zoodra de tijden weer normaal worden, ook de andere parochies jongensscholen zullen krijgen, — gelijk dat ook op Curaçao het geval zal zijn met de parochies van Sta. Maria en Sta. Rosa.

Het Katholiek Onderwijs neemt thans een heel voorname, een heel bijzondere plaats in in het Curaçaosche volksleven, — wij mogen wel zeggen, een eere-plaats. De lezer kan zich persoonlijk daarvan overtuigen door zijn oogen te openen en te zien naar de over het geheele eiland verspreide scholen, — naar die schare van duizenden en duizenden kinderen van de katholieke scholen, die op de nationale feestdagen, onder de leiding van hun Zusters en Fraters, met vlaggen en wimpels naar het Gouvernementsplein trekken, om daar in de nationale liederen hun liefde voor het Vorstenhuis uit te zingen; — dit geldt voor Aruba en Bonaire evenzeer als voor Curaçao. Ook kunnen wij nog wijzen op het schitterend figuur, dat telkenjare onze katholieke Mulo-scholen slaan bij de eindexamens, — op de vele katholieke onderwijzers en onderwijzeressen, die jaarlijks aan de examens deelnemen, en daardoor blijk geven, dat allen erop uit zijn, om zich steeds meer te bekwamen voor het onderwijs, en daardoor dit onderwijs voortdurend meer op te voeren. Deze feiten spreken duidelijker dan cijfers van het peil, waarop thans het katholiek onderwijs staat. Wij willen U echter deze cijfers niet onthouden.

Eind 1941 telde het Katholiek Onderwijs, over de verschillende eilanden verspreid 47 scholen met een totaal aantal kinderen van 16.096, waarvan 3451 MULO en ULO-scholen bezochten, — 11.095 de scholen voor G.L.O.B. en G.L.O.A., — en 1550 de fröbel- of bewaarscholen. Aan deze scholen zijn in totaal werkzaam 183 religieuzen en 225 leeke-krachten, in totaal een onderwijzend personeel van 408 leerkrachten.

Naast deze scholen voor Lager Onderwijs bestaat er een Katholieke Ambachtsschool met ruim 160 leerlingen over verschillende vakken verdeeld. De eind-examens, na een cursus van drie jaar, worden door gecommitteerden van het Gouvernement afgenomen, — en de verschillende Maatschappijen, waarbij de jongelui na geslaagd te zijn geplaatst worden, hebben maar één woord van lof over hun kennis en plichtsbesef. Voor de meisjes bestaan de Bisschoppelijke Nijverheidsschool, waar zij alle kundigheden leeren, die zij in haar later leven noodig hebben: de meisjes worden er in den vollen zin van het woord voor het leven klaar gemaakt; — de nijverheidsscholen in de verschillende buitenparochies, waarvan onze buitenmeisjes een dankbaar gebruik maken, omdat zij daar iets leeren voor het leven.

In ditzelfde jubeljaar van de Zusters van Roosendaal en van het Apostolisch Vicariaat, mogen wij met trots wijzen op de verschillende opleidingscursussen, die allen in dit jaar tot stand gekomen zijn.

Twee Katholieke cursussen, één op Curaçao en één op Aruba, voor opleiding tot onderwijzer 4de rang; — één Katholieke cursus voor opleiding tot onderwijzer 3de rang, en een Katholieke curus tot opleiding voor de hoofdakte, zulks onder de hooge goedkeuring van de Regeering in Londen, terwijl het hier uitgereikt diploma gelijkwaardig zal zijn aan het Nederlandsch diploma. Een instituut voor katholiek Middelbaar Onderwijs behoort nog steeds tot de pia vota, — doch stappen in die richting zijn reeds enkele jaren geleden gedaan, en zullen, zoodra de tijden weer normaal zijn, herhaald worden met hoop op succes.

* * *

En nu tot slot, willen wij onzen hartelijken dank brengen aan allen, die zoowel hier als in het Moederland de Missie geholpen hebben bij de grondvesting, de uitbreiding en de officieele erkenning van het Katholiek Onderwijs; — aan de Religieuze Congregaties en haar Leden, aan de Leeke-onderwijzers en onderwijzeressen, die zich met onvolprezen ijver en toewijding geven aan de edele taak der opvoeding van onze jeugd; — eindelijk aan het Bestuur van dit Gebiedsdeel en aan de Hooge Regeering van het Moederland, voor den ondervonden steun en waardeering.

NIEUWTJES, DIE ONS INTERESSEREN.

— Duitsers in Rusland hebben glasscherven gevonden in in Nederland in blikjes verpakte eetwaren.

— Een tin-export verdrag is gesloten tussen België, Bolivia, Groot Brittannië en Nederland.

— In Nederland is een groot Dui[illegible] legermagazijn vol wollen goederen d[illegible] een sabotage-brand, die drie dag[illegible] duurde, verwoest.

— Het zesde detachement van N[illegible]derlandse dienstplichtigen en vrijw[illegible]gers kwam uit Zuid-Afrika in Engel[illegible]aan.

Ons Hoekje.

Dit zullen de dames lezen.

VAN DEZE TIJD.

Verleden maand hebben wij ons, letterlijk in geuren en kleuren, het goede en hechte soort gezinnen voor de geest gehaald, waarnaar wij allen streven, of waaraan wij ten minste allen met weemoed denken. Wij hebben ons overtuigd, dat het deze gezinnen zijn, die een volk gezond en veerkrachtig maken en die voor de gezinsleden zelf de beste voorwaarden vormen tot een evenwichtige ontwikkeling, ontplooiïng en karaktervorming.

Maar hoe bereikt men dit? Hoe ontstaat een werkelijk gezin? Wat zijn de voorwaarden voor de verwezenlijking?

Men trouwt met den uitverkoren man, men heeft elkaar lief en is dol gelukkig. En dan wordt, als een materialisatie en tegelijkertijd een nieuwe stuwkracht van die liefde, een kindje geboren. Door het nieuwe van dit geluk, maar ook door de grote bewerkelijkheid van het nieuwe gezinslid, staat dit voorlopig in het middelpunt der belangstelling: „el niño es el rey de la casa"! Het wordt op tijd gebaad, op tijd verschoond, op tijd gevoed. Het krijgt op tijd zijn vitaminen en vruchten. Het krijgt zijn speelgoed volgens de nieuwste regelen der psychologie. Er wordt zuigelingen-gymnastiek met hem gedaan. We laten hem huilen of we nemen hem op, we knuffelen hem al of niet, we spelen één- of tweemaal 's daags met hem, we maken hem zindelijk al naar gelang de psychologie- en paedagogie-boeken ons dit voorschrijven. Maar... zal dit nu een echt gezin worden?

We zullen zo door gaan, als het kind ouder wordt. Het dieet zal volgens de laatste voedseltheorieën zijn samengesteld: eiwitten, vetten, koolhydraten, kalk, ijzer, phosphaten, vitaminen, alles zal het in de juiste verhoudingen krijgen.

We zullen ijverig paedagogie-boeken en -artikelen bestuderen, en dientengevolge de kinderen al of niet slaan, al of niet straffen, al of niet belonen, aan vrijheid of aan tucht gewennen. Zal dit dan een gezin zijn in de ware zin?

Misschien wel en misschien niet; hoewel ik geneigd ben te zeggen: „waarschijnlijk niet".

Want al heeft men de twee noodzakelijke bestanddelen: ouders en kinderen, dan is er nog iets méér nodig, om daar werkelijk een gezin van te maken. Zelfs een grote liefde en harmonie tussen de ouders enerzijds en een grote liefde der ouders voor de kinderen andererzijds is daarvoor nog niet genoeg.

Evenmin als het voldoende is — zoals wij zagen —, dat 2 mensen met elkaar getrouwd zijn en van elkaar houden, om van een waar en goed huwelijk te kunnen spreken. Als zij daarbij individu A en individu B blijven, naar binnen en naar buiten, dan ontbreekt er heel wat aan.

En zo is het ook met het gezin. Een gezin hoort een eenheid te zijn, naar binnen en naar buiten. Het bestaat niet uit 2 eenheden: de ouders...... en dan óók nog de kinderen. De kinderen, waarvan wij natuurlijk erg veel houden, omdat het ònze kinderen zijn — en omdat ze natuurlijk heel aardig zijn uitgevallen in hun soort —, en die wij moeten trachten, zo goed en zo kwaad als het gaat, groot te krijgen, volgens de regels der psychologie, paedagogie en gezondheidsleer: zonder X- of O-benen, zonder kromme of scheve ruggen, zonder bloedarmoede en slappe spieren en vooral...... zonder complexen.

Wij, ouders, menen dan, dat wij te dien einde moeten zorgen, een niet te sterke invloed op de kinderen te oefenen, daar zij van nature al zo het een en ander van ons meekregen, en dan allicht te eenzijdige invloed op hen geopend zou worden en de hemel weet, of zij niet nog daarbij een vader- of moeder-complex, een Oedipus- of een minderwaardigheidscomplex zouden krijgen!

Wij beginnen dan ook al, als de peuters nog maar nauwelijks kunnen lopen, onszelven en anderen te verzekeren, dat wij niet zullen trachten onze kinderen „onder moeders veugels" te houden, als het tijd is, dat zij „uitvliegen"; dat wij vinden, dat zij zich zo vroeg mogelijk op anderen moeten oriënteren; dat zij open staan voor alle invloeden van buiten af enz. M.a.w. dat het gezin iets zeer tijdelijks is, een phase als het ware, en met betrekking tot de verhouding ouders — kinderen, alleen zijn reden van bestaan vindt in een zeer bepaald doel: het zelfstandig en maatschappij-klaar maken van een stel individuen.

Zo, inderdaad, krijgen wij zéér zeker géén „gezinnen". Evenmin als het huwelijk slechts „middel" is, om kinderen te krijgen, evenmin is het gezin slechts „middel", om hen op te voeden.

Want dan zou inderdaad de maatschappij het doel der gezinnen zijn, terwijl het andersom is: de gezinnen zijn het doel der maatschappij.

Deze gezinnen hebben dus een eigen intrinsieke waarde. Wij, ouders, zijn er niet alleen, om te zorgen, dat onze kinderen zich lichamelijk goed ontwikkelen, en om hun geestelijk de kans te geven, zich zo goed mogelijk te ontplooien, en hun daarbij leiding te geven; maar ouders en kinderen moeten **samen leven,** binnen de begrenzing van het gezin; en met het uitverkoren Einddoel voor ogen, moeten zij trachten, samen met elkaar een zo goed en harmonieus mogelijk leven te leiden.

En zij, die neigingen hebben, om dit te doen met een psychologie-boek in de ene hand en een vitamine-lijst in de andere, zullen daar zeer waarschijnlijk niet in slagen. Bij hen zal het individuele te veel de nadruk hebben: zij zullen door de bomen het bos niet zien. Zij kunnen misschien, in het gunstigste geval, hun kinderen opvoeden tot gezonde en karaktervolle individuelen, maar zij zullen zeer waarschijnlijk nooit een „gezin" vormen.

Maar ook zij, die menen, dat het voldoende is, dat zij zorg dragen, dat er genoeg of meer dan genoeg geld op de eerste van de maand binnenkomt, dat het eten goed en op tijd klaar is, het huis schoon en opgeruimd is en voldoende kleren schoon en heel zijn, en dat overigens de rest van de tijd aan **persoonlijk** vermaak moet worden besteed: theedrinken, bridgen, tennissen, zwemmen, golven, biljarten, borrelen etc.: „want een mens moet toch zijn vrijheid houden, en al ben ik getrouwd, daarom mag ik me toch nog wel ontspannen", ook dezen zullen het nooit tot een waar gezin brengen.

Men moet zich inderdaad ontspannen, maar in een gezin ontspan niet ik-Vader en ik-Moeder mij, en ik-zoon-van-17, en ik-dochter-van-15; maar in een gezin ontspannen wij, het gezin, ons. Dat is de goede mentaliteit.

Wij zullen nooit tot een gevoel van saamhorigheid komen, als wij allemaal op onze rechten gaan staan. Daaraan is ook onze maatschappij bijna ten onder gegaan, die in menig opzicht als een groot gezin is; en de fout lag hier in de grond aan hen, die anderen hun rechten onthielden. Het gezin heeft aan deze „rechten-zoekerij" in niet minder mate gelaboreerd.

Wij zullen dat idee van: „Ja maar, ik moet ten minste dit kunnen doen" en „ik kan niet leven zonder dat" uit ons hoofd moet zetten en ons grootste genoegen en ons innigst geluk zal ons gezin voor ons moeten zijn.

Dit nu gaat niet, zonder ons iets te ontzeggen. Maar met een blij hart, zonder inwendig verzet en zonder onszelven te beklagen, als vanzelfsprekend. Hiervoor is een liefde nodig, die dieper en onzelfzuchtiger is, dan wij, moderne mensen meestal bereid zijn te geven. Slechts als wij, ouders, hierin vóórgaan, zullen wij die ook van onze kinderen, tegenover ons en tegenover elkaar, kunnen verwachten. Met deze mentaliteit behoren wij het huwelijk in te gaan: dat het hoogste geluk het huiselijk geluk is.

Zoals ik hierboven al zei, zal dit **samen leven** gericht moeten zijn op het Einddoel. En dit weer niet voor ieder individu afzonderlijk, maar ook voor het gezin als geheel. Er zal ware godsdienstzin moeten heersen. En hier ligt een zeer voorname taak der moeder.

Wij hebben tegenwoordig kleuterscholen, waar onze spruiten al met 3, 4 jaar naar toe kunnen. Zij leren bidden, op eenvoudige wijze de voornaamste geloofswaarheden enz. En de verleiding is dan zo groot, om te zeggen: „Och, die nonnetjes kunnen dat veel beter dan wij, die zijn daar helemaal op ingesteld."

Maar dan vergeten wij, dat onze kinderen groot gevaar lopen godsdienst als een „vak" te gaan beschouwen en niet als „leven".

Is het niet even gemakkelijk voor ons, maar veel nuttiger voor beide partijen, om onzen kinderen uit Jezus' leven te vertellen over Maria, over een of anderen Heilige, dan over Roodkapje en Hans en Grietje?

Is het niet heerlijk onze kinderen zelf mee voor te bereiden op hun Eerste H. Communie, op de Biecht, op het Vormsel? Is het niet veel beter, de zedeleer voor hen levende werkelijkheid te maken door hun niet te zeggen, dat ze niet stout mogen zijn, omdat Mammie het niet wil hebben, maar omdat het strijdt tegen de naastenliefde of de liefde tot God; veel beter, dan de zedeleer tot een saai, theoretisch vragen-en-antwoorden-vak te laten verworden, waarnaast dan in de werkelijkheid het „je-mag-dit-niet-en-je-mag-dat-niet" der ouders blijft existeren.

Om de dienst van God tot een werkelijk „leven-in-de-dienst-van-God" te maken, zal het gezin moeten leven in de Kerk. Het gezin is als het ware de kleinste cel in de Kerk: als hoogste eenheid zien wij Christus, en in diens plaats: den Paus met de Kerk; dan den Bisschop met Zijn diocees; dan den Pastoor met zijn parochie; en tenslotte man en vrouw in het gezin.

Het gezin moet dan ook organisch met de Kerk medeleven: medebidd[illegible] mede-vieren en mede-boeten.

Het gezin moet bidden en het g[illegible] moet de H. Geheimen medevieren. [illegible] Kerkelijke feesten zijn de gezinsfee[illegible] en in de Kerkelijke boete-tijd, doet [illegible] gezin boete. Niet Vader of Moeder [illegible] de kinderen, maar allen samen.

Dan zullen de kinderen door ond[illegible]vinding leren, dat Christen-zijn [illegible] is een stel regels en formaliteiten on[illegible] houden — zoals wanneer men lid [illegible] vereniging is —, maar dat Chris[illegible] zijn is, christelijk te **leven,** d.i. Chri[illegible] **na te leven.** En door Zijn liefde zu[illegible] dan ook deze gezinnen als door [illegible] hechte en onverbrekelijke band w[illegible] den samengehouden; de onderlinge [illegible] de in deze gezinnen zal daarvan [illegible] afstraffing zijn en men zal er het w[illegible] kelijke en ware huiselijke geluk k[illegible]nen.

HET AMIGOE-RECEPT VAN [illegible] WEEK.

Gebakken yorki (yorki ha[illegible]

Yorki is wel een bij uitstek C[illegible]çaos gerecht. Niemand weet o[illegible] Curaçaoënaren er nu werkelijk zo [illegible] houden, of dat het een soort natio[illegible] piëteit is. In ieder geval: in het h[illegible] van New York, aan de Noordpo[illegible] in de oerwouden van Afrika, waar [illegible] ook een Curaçaoënaar van „y[illegible] spreekt; hij krijgt onmiddellijk h[illegible] wee! Yorki is gezouten en gedr[illegible] schapenvlees en is soms op de mar[illegible] aan de barkjes te verkrijgen.

Men neemt een groot stuk y[illegible] wast het in water en kookt het [illegible] rende een uur in water gaar. D[illegible] wordt de yorki in kleine stukjes g[illegible] den en van beenderen ontdaan.

Een ui, één tomaat een s[illegible] Spaanse peper, alles in kleine st[illegible] gesneden, worden in 5 eetlepels [illegible] olie en 2 eetlepels boter in een k[illegible] pan eventjes gebakken. Men voeg[illegible] de stukjes vlees toe, en na een paa[illegible] nuten, als het vlees bruin begi[illegible] worden, voegt men 2 eetlepels azij[illegible] Even roeren en dan van het vuur [illegible] nemen.

Men eet yorki met rijst of [illegible] funchi.

Buitenland.

NIEUWE AANVALLEN VAN DE U.S.A.-STRIJDKRACHTEN.

Het Noordamerikaanse Departement van Marine gaf het volgende communiqué uit:

„**Noordelijk deel van de Stille Oceaan:** Op 27 September wierpen Liberator-bommenwerpers van het leger bommen op vijandelijke schepen en kustinstallaties te Kiska.

Een 0-gevechtsvliegtuig werd neergeschoten. De schade aan de objecten, die gebombardeerd werden, kon niet worden vastgesteld. Onze vliegtuigen keerden alle terug. Op dezelfde dag vielen 3 bommenwerpers van het leger nabij het eiland Attu een transportschip aan, dat werd geëscorteerd door een torpedojager. Bijna treffers beschadigden het transportschip. Toen dit het laatst gezien werd, lag het stil.

Op de morgen van 28 September bombardeerde een grote strijdmacht van zware legerbommenwerpers, geëscorteerd door jachtvliegtuigen, wederom vijandelijke schepen en gebouwen te Kiska. Gevechtsvliegtuigen van het 0-type en afweerbatterijen op schepen poogden deze aanval af te slaan. Een transportschip en een duikboot werden beschadigd en waarschijnlijk tot zinken gebracht en 5 gevechtsvliegtuigen van het 0-type werden neergeschoten. Geen onzer jachtvliegtuigen ging verloren.

In de namiddag van 28 September vielen bommenwerpers van het leger wederom het gebied van Kiska aan. De schepen en de kustfaciliteiten werden beschoten en gebombardeerd. De resultaten van deze aanval zijn niet bekend. Gedurende dezelfde namiddag vielen legervliegtuigen een vijandelijk vrachtschip aan ten Noord-Westen van Kiska. Het schip werd gebombardeerd en beschoten en in beschadigde toestand achtergelaten" (Washington, (AP) 2.10).

DE OPMARS DER AUSTRALIËRS.

Dean Schedler seint uit Nieuw Guinea:

„Krachtige detachementen van Australiërs maakten voorzichtig voortgang door de Owen Stanley bergen op een punt ten Zuiden van Menari, ongeveer 102 kilometer ten Noorden van Port Moresby. Hierbij werd geen weerstand ondervonden van de Japanners. Een zegsman zeide, dat op grond van de laatste berichten uit het gevechtsgebied op Nieuw Guinea geen contact is gemaakt met de hoofdmacht van de Japanners tijdens de opmars vanuit Ioribaiwa, die 6 dagen geleden begon.

De enige hindernis, welke ondervonden werd, was te wijten aan de woeste bergen en de zware regens. De voorste en flankerende Australische strijdkrachten hebben langzaam voortgang gemaakt door de wildernis, waarbij zij de hoge toppen van 2000 tot 4000 voet moeten passeren en dan scherp omlaag moeten dalen in de valleien.

Het korte bulletin van hedenavond over de operaties zegt: „De regen vertraagt de operaties van onze voorste troepen." De opmars in de richting van Menari wordt voortgezet, waarbij de Australiërs zich voorzichtig voortbewegen om te voorkomen, dat zij in de flank zullen worden aangevallen. Zij rapporteerden echter, dat zij geen spoor ontdekten van de Japanners, die zich tevoren uit de versterkte posities te Nauro hadden teruggetrokken (Nauro ligt op 95 kilometer ten Noorden van Port Moresby). Zij berichtten ook, dat zij uitgebreide vijandelijke verdedigingswerken hadden aangetroffen in de dicht begroeide wildernis tussen Ioribaiwa en Nauro. Uit een aantal in beslag genomen stellingen voor machinegeweren en kanonnen scheen het, dat de Japanners oorspronkelijk van plan waren deze te behouden met een betrekkelijk grote strijdmacht. Een zegsman zeide, dat een grote factor in de vijandelijke terugtrekking, behalve de Geallieerde luchtaanvallen op zijn voorraadlinies, het vuur was van de veldartillerie, welke de Australiërs met moeite in stelling hadden gebracht. Uit de belangrijke hoeveelheden bruikbare voorraden, die de Japanners achterlieten, schijnt het, dat zij zich hebben teruggetrokken door het vuur van de zware veldkanonnen. Ook geloofT men, dat de Japanners geen inlandse dragers konden vinden tengevolge waarvan zij de voorraden achterlieten, welke zij onder de moeilijkste omstandigheden hadden aangevoerd. De Australiërs hebben thans lange en harde klimpartijen voor de boeg.

De communiqué's van MacArthurs Hoofdkwartier hebben sedert het begin van de operaties geen melding gemaakt van de verliezen der partijen." (Ergens op Nieuw Guinea, (AP) 2.10).

DE AANKOMST VAN WILLKIE IN TSJUNGKING.

J. Reilly O'Sullivan seint uit Tsjungking:

Wendell Willkie, de persoonlijke Gezant van Roosevelt, stapte uit een transportvliegtuig van het Noordamerikaanse leger aan het einde van een lange vlucht uit Rusland over de route door Azië. Hij werd verwelkomd met de grootste demonstratie, welke ooit in deze hoofdstad aan een vreemdeling betoond is. Ongeveer 10.000 vertegenwoordigers van verscheidene organisaties waren op het vliegveld aanwezig toen het transportvliegtuig landde. De verschillende phasen van Willkie's luchtreis van 6500 kilometer van Kuibysjev naar Tsjungking waren strict geheim gehouden. Willkie werd achter een escorte van motorfietsen gebracht naar de verblijfplaats, welke voor hem was gereed gemaakt en duizenden Chinezen stelden zich langs de straten op om een glimp van hem op te vangen (Tsjungking, (AP) 2.10).

CROATISCH LEGER OP NAZIE-LEEST GESCHOEID.

Een Tass-bericht uit Bern deelde mede, dat de Duitse en Italiaanse commandanten bezig zijn met de reorganisatie van het Croatische leger, teneinde het onder het onmiddellijke bevel van de nazie-legerleiding te plaatsen (Moskou, (AP) 3.10).

TAYLOR IN PORTUGAL.

Myron C. Taylor, Roosevelts speciale afgezant naar het Vaticaan, die thans op de thuisreis is naar de Verenigde Staten, zeide, dat zijn missie nog niet beëindigd is, en dat hij binnenkort naar Londen zal vertrekken. Taylor hield Donderdag na zijn besprekingen met den Portugesen Premier, Salazar, een persconferentie voor de vertegenwoordigers van de Noordamerikaanse, Britse en Portugese Pers (Lissabon, (AP) 3.10).

GEEN VREDESAANBOD.

De diplomatieke correspondent van de Engelse Pers Associatie zeide het volgende: „Definitief kan worden verklaard, dat Myron Taylor geen 'vredesvoorstel' van Washington naar Rome bracht bij zijn besprekingen van onlangs met Z.H. den Paus — gelijk de berichten van de as beweerden. Ook zal hij er geen medebrengen bij zijn voorgenomen reis naar Londen." De berichten van de as werden gezien als een poging om wantrouwen te veroorzaken onder de Verenigde Landen (Londen, (AP) 2,10).

GANDHI 73 JAAR.

Preston Grover seint uit New Delhi:

De volgelingen van Gandhi herdachten de 73e jaardag van hun leider met „speciale vieringen", terwijl hijzelf als politieke gevangene werd vastgehouden in Aga Khans Paleis te Poona. Tot het middaguur waren de vieringen kalm, doch de autoriteiten bleven waakzaam. De „speciale vieringen" werden bekend gemaakt in bulletins van het Congres, welke vrijelijk werden rondgedeeld. Enkele meisjes kwamen bijeen om liederen te zingen in het centrum van New Delhi's zakenwijk. In het oude Delhi bleven sommige winkels gesloten als een soort demonstratie. Dat de toestand nog gespannen is, werd gisteren te Erum te kennen gegeven, toen een menigte het politiestation poogde te overvallen. 25 Personen werden gedood door het vuur van de politie (New Delhi, (AP) 2.10).

ITALIAANSE PSYCHOLOGIE.

Van de Italiaanse radio:

Benito Mussolini zeide tot de Italiaanse bataljons van zwarthemden, dat het wachtwoord voor de 20e jaardag van de fascistische beweging moet zijn: Italië boven alles te beminnen en hun vijanden in gelijke mate te haten. De Duce voerde het woord ter gelegenheid van de eerste jaardag van de oprichting der Zwarthemden-bataljons. Mussolini deelde onderscheidingen uit aan leden van de fascistische partij en inspecteerde enige afdelingen, die naar de frontlinies zouden vertrekken. Hij zeide, dat de geestelijke en lichamelijke kracht deze zwarthemden kenmerkten. „Gij zijt het waard", aldus Mussolini, „in deze meest belangrijke periode van de oorlog te leven en een aandeel te hebben in de beslissing ervan (Rome, (AP) 2,10).

NEDERLAND.

TWEE LIMBURGSE PRIESTERS GEVANGEN GENOMEN.

„Volk en Vaderland" vertelt, dat twee priesters uit het Limburgse plaatsje Blerick door de Duitsers zijn gevangen genomen, omdat zij prijzend hadden gesproken over de tegenstand, die de Russen den Duitsers bieden.

WRAAKNEMING OP ORANJE.

Onlangs hebben wij gemeld, dat Willem baron Roell, echtgenoot van de hofdame en vriendin van Prinses Juliana, is geëxecuteerd. Baron Roell was landbouwkundig ingenieur en was vroeger werkzaam bij de Vereniging tot behoud van Natuurmonumenten. Later werd hij Jagermeester van Prins Bernhard en secretaris van de Prinselijke huishouding. Hij was reserve-officier der cavalerie. Zowel zijn vader als zijn moeder waren verbonden aan de hofhouding. Deze executie is dus een typische Duitse wraakneming op Oranje.

EMMASTAD.

WACHTDIENSTEN: Za. en Zo.:

Telegram Afdeling:

3.10: Hr. Nukoop, tel. 832, Negropont 75A.

4.10: Hr. Carriere, tel. 553, Hotel kamer 29.

Shipping & Supplies: Hr. Polvliet, tel. 455, Hotel kamer 56.

Scheepvaart Afdeling: Hr. Karsch, tel. 398, Beatrixlaan 16.

Dok-afdeling: Hr. J. v.d. Veen, tel. 431.

Societeit „Asiento": Bestuursverkiezing: Het Bestuur van de Sociëteit „Asiento" maakt hiermede bekend, dat er voor de vervulling in de vacature, ontstaan door het aftreden van den Heer J. M. Leeuwrik als vertegenwoordiger voor de C.S.M. in het Clubbestuur de volgende heren candidaat zijn gesteld (in alphabetische volgorde): P. Bloem; J. A. Martens en G. P. de Mik.

Dientengevolge zal er een stemming moeten plaats vinden, welke gehouden zal worden op Woensdag 7, Donderdag 8 en Vrijdag 9 October, telkens van 16 tot 18 uur in de Club.

Stemgerechtigd zijn **alleen** employees van de N.V. C.P.I.M./C.S.M.

De telling van de stembriefjes zal niet eerder plaats vinden dan wanneer alle biljetten van de C.S.M.-schepen binnen zijn. De datum van de telling der stembriefjes zal tijdig aan de employees van de C.P.I.M./C.S.M. worden bekend gemaakt.

CURACAO.

DE APOSTOLISCH VICARIUS NAAR WESTPUNT.

Voor het installeren van verschillende clubs zal Zijne Hoogwaardige Excellentie Mgr. Petrus I. Verriet O.P. Zondag naar Westpunt gaan.

VERENIGINGSNIEUWS.

— **K.S.C.: Rifterrein:** Heden om 17 uur Sithoc — Sint Thomascollege. Zondag 10 uur Blauw Wit — Victoria; 16.30 uur De West — Sithoc.

— **Westpunt:** Opening van het veld van de Western Stars.

— **Groot Kwartier: Korfbal:** De wedstrijd A. Amos — Favorite wordt een week uitgesteld.

GENEESKUNDIGE DIENST.

De dienst in het stadsdistrict wordt waargenomen van 3 October 18 uur af tot 4 October 20 uur door den Gouvernements-geneeskundige J. de J. Arends, arts, Bargestraat 53, telefoon No. 2140.

NEDERLANDS MANNENKOOR.

Onder de Plechtige Hoogmis van Zondagmorgen 8.30 uur zal het Nederlands Mannenkoor zingen.

APOTHEKEN.

Deze week hebben de volgende apotheken de Zondag- en nachtdiensten:

Otrabanda: Del Pueblo.
Punda: Juliana.

ALLERLAATSTE NIEUWS

— **Londen:** Britse bommenwerpers voerden in de afgelopen nacht een hevige luchtaanval op West-Duitsland uit. Objecten in het Rijnland werden aangevallen en vele branden werden achtergelaten. 7 Britse bommenwerpers werden vermist. De aanval kwam nadat gisteren bij dag Noordamerikaanse Vliegende Forten aanvallen deden op de Duitse herstellingswerkplaatsen voor vliegtuigen nabij Meaulte in Frankrijk. Ook werden aangevallen: St. Omer en Le Havre. Bij deze aanvallen werden 18 Duitse vliegtuigen vernield, waarvan 13 door de Vliegende Forten. 400 Bommenwerpers en gevechtsvliegtuigen namen aan de aanval deel. Vroeger op Vrijdag bestookten Britse bommenwerpers de ijzer- en staalfabrieken nabij Luik.

— **Londen:** Radio Berlijn zeide, dat de besprekingen tussen Duitsland en Groot Britannië hervat zijn voor het inruilen van gewone oorlogsgevangenen. De onderhandelingen zouden worden gevoerd met bemiddeling van Zwitserland en de uitslag is nog niet bekend.

— **Londen:** Volgens de radio van Parijs heeft Déat in „L'oeuvre" de lezers gewaarschuwd om klaar te staan voor een Brits-Amerikaanse aanval op de kust van Afrika. Tevens eiste hij de nodige maatregelen om aan de aanval het hoofd te bieden en hem af te slaan.

— **Vichy:** Officieel kordt bekend gemaakt, dat Herriot in huisarrest geplaatst is in zijn woning te Lyon.

— **Londen:** De nieuwsbladen in bezet Frankrijk hernieuwden de waarschuwingen, dat Dakar en Casablanca zullen worden aangevallen door de Geallieerden.

— **Cairo:** De patrouille-activiteit duurt voort. Gisteren was er niets te vermelden van de landstrijdkrachten. Zware Geallieerde bommenwerpers deden een aanval op de vijandelijke scheepvaart nabij Derna. Escorterende vijandelijke vliegtuigen werden bestreden. Een ME 110 werd vernield, terwijl nog een andere en een JU 88 het laatst werden waargenomen, terwijl zij snel omlaag gingen en rook uit hun motoren te voorschijn kwam. In de nacht van 1 op 2 October vielen lichte bommenwerpers het vliegveld te Sidi Haneisj aan en veroorzaakten er branden. Dezelfde nacht werd een vijandelijke tanker in brand gezet door torpedo-vliegtuigen, die een convooi nabij Tobruk aanvielen. De luchtactiviteit boven het gevechtsgebied nam gisteren belangrijk toe. 5 ME 109's en een JU 88 werden neergeschoten. Geen Geallieerde verliezen werden geleden bij deze operaties.

LEIDENS ONTZET.

Heden 368 jaar geleden kwam er een einde aan het lijden van de heldhaftige burgers van Leiden. Maandenlang belegerden de Spanjaarden onder Valdez de stad en hongersnood en pest waarden rond.

De zo hoog gestegen nood bracht vertwijfeling en wanhoop. Het volk kwam den magistraat Petrus Adriaan van der Werf smeken om de stad over te geven. Hij weigerde en zijn heldhaftig aanbod om zijn eigen leven te offeren deed de standvastigheid van het Leidse volk herleven. Zij hielden stand en de bevrijding kwam.

Na zeer zwaar lijden kwam de glorie. Prins Willem van Oranje beloonde Leiden met een universiteit, die werd ondergebracht in het klooster der Witte Nonnen.

Zoals men weet, werd dit symbool van Neërlands vrijheidszin door de huidige dwingelanden gesloten.

Leiden geeft ons een prachtig voorbeeld van moed, en standvastigheid.

Een leider, niet door de opeenhoping van waardigheden, maar door rechtschapenheid van karakter en sterkte van wil, weet het volk in zware nood blijvend te bezielen voor het ideaal van de vrijheid.

Zij, die de berichten over bezet Nederland lezen, zien daaruit, dat ook in het Nederland van heden zulke leiders gevonden worden. De nood van het volk zal misschien nog hoger stijgen, maar zolang het zich wendt tot zijn rechtschapen leiders, zal het zijn wankelmoedige ogenblikken overkomen en zal de bevrijding bereikt worden.

Het volk, dat zijn oprechte leiders volgt, zal geschiedenis maken.

Curaçao.

VOORLOPIGE DISTRIBUTIE-REGELING.

De Gouvernementspersdienst meldt, dat op het eiland Curaçao met ingang van 3 October 1942 een voorlopige distributie-regeling in werking is getreden.

In deze regeling wordt een aantal artikelen genoemd ten aanzien waarvan distributie-voorschriften kunnen worden gegeven. Het Hoofd van het Distributie-bureau zal telkenmale bekend maken wanneer voor een of meer dezer goederen de distributie een aanvang neemt, hetgeen voor maïs, maïsmeel en rijst zal zijn met ingang van 5 October as.

Een ieder zal van deze artikelen per week ten hoogste de door het Hoofd van het Distributie-kantoor vast te stellen hoeveelheid mogen kopen. Aangezien de bevolking nog niet in het bezit is van distributie-stamkaarten en bonboekjes, kunnen de aankopen bij de winkeliers voorlopig zonder formaliteiten geschieden. Eenieder wordt dringend verzocht, er zelf goed voor te zorgen, dat hij geen aankopen verricht, die de vastgestelde hoeveelheden te boven gaan.

Koopt men toch teveel, dan gaat dit ten koste van anderen, aangezien de totale voorraad, welke ter beschikking van de winkeliers staat, geen ruimte voor speling laat. Mocht dan ook uit de te nemen steekproeven blijken, dat overtredingen plaats vinden, dan zal daartegen streng worden opgetreden. De prijzen waartegen de distributie-goederen mogen worden verkocht, zullen door het Hoofd van het Distributie-kantoor worden vastgesteld.

Het Bevolkingsbureau zal zo spoedig mogelijk beginnen met de uitreiking van distributie-stamkaarten. Een aankondiging hieromtrent zal nog volgen.

Voor de week ingaande 5 October mogen de navolgende hoeveelheden van maïsmeel en rijst worden gekocht tegen de daarnaast vermelde prijzen.

Maïsmeel 1½ cana per persoon per week à ƒ 0,22 per cana.

Rijst 1 kg. per persoon per week à ƒ 0,15 per ½ kg.

Teneinde een goed overzicht te verkrijgen van de voorraden en bestellingen, zijn eveneens voorschriften voor de handelaren en importeurs vastgesteld. Zo mogen geen bestellingen van distributie-goederen worden geplaatst zonder toestemming van het Hoofd van het Distributie-kantoor.

Genoemd Hoofd stelt eveneens de prijzen vast, waartegen de importeurs de distributie-goederen aan de tussenhandel behoren te verkopen en de prijzen van verkoop door de tussenhandel aan de winkeliers.

H. MIS VOOR DE ZEELIEDEN.

Morgen wordt de Plechtige Hoogmis van 9 uur in de Cathedrale kerk van de H. Anna opgedragen voor het geestelijk en tijdelijk welzijn van de zeelieden en hun families.

De gelovigen worden dringend verzocht hierbij tegenwoordig te zijn.

KATHOLIEK ZEEMANSHUIS.

Hedenavond, om 20 uur, wordt er in het Katholieke Zeemanshuis een bridge-drive en kaartavond gehouden.

COMMISSIE VOOR HAVENVRAAGSTUKKEN.

Gisteren heeft Zijne Excellentie Dr. Petrus A. Kasteel, Gouverneur van Curaçao een Commissie ter bestudering van havenvraagstukken, geïnstalleerd. Deze Commissie bestaat uit de volgende leden:

Meester Henri J. M. Hoogeveen, voorzitter; Doctorandus Jan H. van Boven; Cornelis W. van Driel; Willem Gauw; Henry E. Kiès; Benjamin L. Maduro; John Menge; Richard R. Muskus; Ingenieur Gee Schoorl. Als plaatsvervangend lid voor den Heer John Menge, die in het buitenland verblijft, treedt op de Heer Henri Sweers.

Zijne Excellentie de Gouverneur sprak bij de installatie de volgende rede, waarin doelstellingen en werkprogram der nieuwe Commissie vervat zijn, uit:

Het is mij een genoegen u hier bijeen te zien in een Commissie, welke tot taak zal hebben het vraagstuk te bestuderen van den Curaçaosen Havenarbeider.

De Commissie zal dit vraagstuk bezien van de sociale en economische zijde. In het Curaçaose Haven- en losbedrijf, grijpen nu eenmaal ook personele en materiële factoren ineen. Men kan niet met vrucht het een bestuderen, zonder dat men van het ander kennis neemt.

Men heeft mij gezegd, dat het probleem van den Curaçaosen havenarbeider zeer moeilijk is op te lossen; er zijn er zelfs, die beweerden, dat het niet op te lossen is. Ik ben een van de optimisten, die in de contingente orde aan geen onoplosbare problemen geloven. Ik weet wel, dat men niet steeds een probleem kan oplossen, maar dit betekent helemaal niet, dat er geen oplossing is. Als dat zo was, hadden alle jongetjes gelijk, die een hekel aan sommetjes hebben. Zeker, zonder ingrijpende veranderingen, waarbij zowel werkgever als werknemer en wellicht ook het Gouvernement betrokken zijn, is het havenarbeidersprobleem onoplosbaar. Daarom heb ik in deze Commissie, die een oplossing zal zoeken, bijeen gebracht de werkgevers, die wel willen, maar geen raad weten met de zaak, de Ambtenaren van het Gouvernement, die er wel een gat in menen te zien, en hij die bereid is, de belangen van de ongeorganiseerde werknemers biezonder in het oog te houden.

U, Mijnheer de Voorzitter, die al zulk een lange staat van dienst hebt in Nederland en Indië, wiens kennis en rust de Commissie zeker te stade zullen komen, ben ik zeer erkentelijk voor de bereidwilligheid om ondanks drukke bezigheden de leiding op u te willen nemen.

Wat is het probleem, dat ik u laat onderzoeken?

Naar mijn mening heeft het twee aspecten.

Een voor deze oorlogstijd, welke het gehele havenbeeld heeft vertrokken, een ander voor de vredestijd, die wij hopen eens weer te zien aanbreken.

Een feit is, dat er altijd strubbelingen in het bedrijf zijn geweest; u denke aan de veel besproken staking jaren geleden. Thans hebben wij de toestand, die nog kort geleden, voor mijn ambtsaanvaarding, tot een conflict heeft geleid. Uiteraard vraagt het heden allereerst onze aandacht; maar het zal goed zijn een oplossing te vinden, die er van uit gaat verdere conflicten zoveel mogelijk te voorkomen. Ik acht het mijn taak te zorgen, dat conflicten tussen werknemers en werkgevers vermeden worden en ik wil die conflicten zeker niet, zolang het Koninkrijk in oorlog is gewikkeld. Onder geen voorwaarde mag door een sociaal conflict de regelmatige gang van het havenbedrijf, dat vitaal onderdeel van de oorlogvoering, worden ontwricht of zelfs maar verhinderd.

Daarom moeten de oorzaken voor dergelijke conflicten worden weggenomen. Als dit onder de bestaande toestand niet kan, moet die toestand worden veranderd.

Er moet orde heersen in de haven; er moet doorgewerkt kunnen worden; wij moeten af van sociale anarchie, welke werkt met barbaarse wapenen als staking en uitsluiting.

De moeilijkheden bij het laatste conflict wortelden in de stijging der prijzen van eerste levensbehoeften en in de afneming der werkgelegenheid. De bootwerkers vroegen een hogere duurtebijslag en een achturige werkdag. Mogelijkheden tot oplossing der moeilijkheden werden aan de hand gedaan; zij zullen zeker in uw Commissie nadere bespreking vinden.

De Commissie moet trachten een oplossing te vinden, waarmede partijen en daarmee de gemeenschap werkelijk zijn gebaat. U zult uw oog niet alleen op onze Curaçaose problemen moeten richten, maar er ook op moeten letten hoe de toestanden elders zijn. Daaruit is allicht lering te trekken.

Curaçao is niet de enige haven in de Caraïbische Zee. Wijzigingen in ons havensysteem kunnen een weerslag veroorzaken, die het algemeen belang niet dienen. De Commissie zal moeten nagaan hoe groot het aantal bootwerkers behoort te zijn, hoe lang hun arbeidstijd, wat hun loonpeil.

Voordelen en nadelen verbonden aan een vaste eerste ban met arbeidsreserve als tweede ban enerzijds en rouleer-systeem anderzijds zullen bestudeerd moeten worden. Rekening moet gehouden worden met een redelijke loonsverdeling tussen de arbeiders behorende tot de vaste kern en de reserve, voor zover deze niet elders kan worden tewerk gesteld gedurende de tijd, welke zij niet in de haven nodig is. De arbeider vraagt niet alleen rechtvaardig loon maar ook zekerheid voor zijn bestaan. Ik spreek over „rechtvaardig loon". Ik bedoel daarmee, dat het loon noch te laag noch te hoog mag zijn. Een einde moet er komen aan de losbandigheid, die een arbeider veroorloofr van het werk te blijven, indien hem zulks bevalt. Van den zeeman wordt in oorlogstijd onder bedreiging met zware straf geëist zich geheel te geven aan zijn taak ter zee; ik zie niet in, dat, zeker in oorlogstijd, van den havenarbeider niet hetzelfde gevraagd kan worden. Maar daartegenover staat dan ook, dat zijn maatschappelijk welzijn moet worden geregeld. Laat ik hierbij voegen, dat de oorlog streng toezicht eist in de haven en streng toezicht op de schepen. Wij kunnen de levens van onze zeelieden en de veiligheid van onze verbindingen niet laten afhangen van onvolwaardige krachten op schepen of aan de wal. Het scheepvaartbedrijf is georganiseerd; ook de hulp aan de wal moet georganiseerd worden en het verloop van arbeiders, dat ieder effectief toezicht mogelijk maakt, moet eindigen. Het Gouvernement zal medewerking verlenen indien uw Commissie met voorstellen komt, gegrond op zakelijke overwegingen.

En thans is het uw werk met voorstellen te komen; ik zal steeds bereid zijn u terzijde te staan, indien u tussentijds mijn medewerking mocht nodig hebben.

Ik verwacht echter, dat u alles in het werk zult stellen met uw kennis, ervaring en moreel overwicht constructieve voorstellen te doen, welke voor het heden en de toekomst zullen blijken te zijn bruikbaar en afdoende. En ik verwacht deze voorstellen gaarne spoedig. De Gemeenschap van Curaçao, het Koninkrijk in het geheel, zal u daarvoor dankbaar zijn. En hiermede verklaar ik uw Commissie geïnstalleerd.

Na de toespraak van Zijne Excellentie Dr. Petrus A. Kasteel antwoordde de Voorzitter van de Commissie, Meester Henri J. M. Hoogeveen als volgt:

„Excellentie, ik weet dat ik spreek namens allen hier aanwezig wanneer ik u onze erkentelijkheid betuig dat u persoonlijk de commissie wel heeft willen installeren. Persoonlijk dank ik u voor de tot mij gerichte woorden; weest u er van overtuigd dat de Commissie in haar geheel en ik als haar voorzitter alles zullen doen wat in ons vermogen ligt om ons van de ons opgelegde taak zo goed mogelijk te kwijten. Het probleem dat in studie zal worden genomen en dat een der primaire belangen van dit Gebiedsdeel raakt, nl. het geregeld en rustig verloop van alles wat de havenarbeid betreft, verdient de volle aandacht en een uiteindelijke, definitieve oplossing.

Wij willen en zullen die vinden. Uw toezegging om ons steeds terzijde te staan, indien uw medewerking nodig mocht zijn, gedurende de tijd dat wij de in te dienen voorstellen in studie hebben, doet der Commissie hoogst aangenaam aan. Ik ben er zeker van, dat zij, wetende de grote interesse die u voor het probleem heeft, van die toezegging vaker een dankbaar gebruik zal maken. Wij gaan nu aan het werk en hopen dat het resultaat daarvan zodanig wordt, dat èn Uwe Excellentie èn allen wien het aangaat bevredigd zullen zijn.

BRION

Het Leven van onzen Curaçaosen Held.

door

P. A. EUWENS O.P.

VII.

Brion als speciale afgezant naar de Verenigde Staten, Mexico en Curaçao.

Bij aankomst op 6 Juli 1816 in Ocumare had Brion zulk een gebrek aan levensmiddelen, dat hij gedwongen was een bark naar Curaçao te zenden om de nodige proviand in te slaan. Daar de troepen, in Ocumare ontscheept, in verschillende richtingen het binnenland waren ingetrokken, lichtte Brion met een gedeelte van zijn escader het anker om ook La Guayra te gaan blokkeren, doch gebrek aan levensmiddelen op al zijn schepen dwong hem van zijn voornemen af te zien. Vóór zijn vertrek vertrouwde Bolivar den Admiraal nog een diplomatieke zending toe en benoemde hem tot zijn gevolmachtigd Minister om met de Verenigde Staten van Noord-Amerika en Mexico een verdrag te sluiten. Ofschoon de Venezolaanse geschiedschrijvers dit niet vermelden, is het toch zeker, dat Bolivar hem eenzelfde opdracht gaf voor het Nederlands Gouvernement van Curaçao. Want de 14e Juli 1816 kwam Brion met zijn escader voor de haven van Curaçao.

Brion & Kikkert.

De batterijen van de forten werden gereed gemaakt en alles in het werk gesteld om het binnenvallen der schepen te beletten. De loods, die aan boord gegaan was, bracht een brief van Bolivar, waarin hij den landvoogd (Gouverneur Albert Kikkert, die eerst sedert de 4e Maart 1816 het eiland van de Engelsen had overgenomen) verzocht, Brion als zijn gemachtigde aan te horen. Admiraal Brion verzocht om in zijn qualiteit zijn opwachting te mogen maken. Het antwoord was, dat Brion wel als particulier mocht komen, waarmede deze genoegen nam.

Bij den landvoogd toegelaten verzocht Brion hem de vlag der Republiek te erkennen, in welk geval aan de Nederlandse vlag alle handelsvoordelen zouden worden toegekend, die men bij een decreet, dat op het punt stond uitgevaardigd te worden, aan die natie zou verlenen, die de nieuwe vlag het eerst erkennen zou. Daar van een erkenning van de onafhankelijkheid van de nieuwe staat in dit stadium nog geen sprake kon zijn, werd waarschijnlijk bedoeld, dat aan de opstandelingen de rechten van een oorlogvoerende partij zouden worden toegekend, hetgeen toelating van schepen onder de nieuwe kleur in zich sloot.

Om de houding van het Bestuur der Nederlandse Kolonie naar waarde te beoordelen, moet men weten, dat het van het standpunt van het Volkenrecht onmogelijk anders kon handelen. Reeds vroeger, in 1811, had de partij van de opstand in Caracas een dergelijk verzoek gericht tot de Verenigde Staten van Noord-Amerika, om deze tot de erkenning van de onafhankelijkheid van Venezuela over te halen. Deze poging was op niets uitgelopen. In datzelfde jaar had men de proef herhaald bij Rusland. Ook dit verzoek werd geweigerd. Het Nederlandse Gouvernement kon dus bezwaarlijk anders handelen. „De Gouverneur van Curaçao beloofde evenwel het verzoek van Brion aan de Regering in Nederland over te brengen. Ook verklaarde hij zich bereid de handel zoveel mogelijk te bevorderen, maar slechts als deze onder de vlag van bekende naties gedreven werd."

Deze weigering had een verderfelijke invloed op de Curaçaose handel en scheepvaart. Immers Brion zag zich nu, om aan proviand te komen, wel genoodzaakt er zijn kaperschepen op af te sturen, die ondanks zijn streng verbod hierbij allesbehalve kieskeurig te werk gingen en niet alleen Spaanse, maar ook neutrale, waaronder ook vele Curaçaose schepen, tot prijs verklaarden, zelfs onder de kust van het eiland.

Bolivar en Brion plegen overleg op Bonaire.

Na zijn mislukte zending naar Curaçao, koos Brion, zoals hiervoor reeds gezegd, het eiland Bonaire als ligplaats voor zijn schepen. Bij zijn aankomst aldaar op 16 Juli 1816 vond hij hier 2 schepen en de golet „Indio Libre" met Bolivar aan boord. Daar Brion deze schepen te Ocumare had achtergelaten, bevreemdde hem dit ten zeerste, maar weldra vernam hij van Bolivar zelf de noodlottige afloop van die expeditie. Met Generaal Bermudez, een gedeelte van de krijgsvoorraad, het overschot van het leger en een groot aantal gevluchte vrouwen had Bolivar de wijk genomen naar Bonaire en kwam nu met Brion overleggen hoe men verder de campagne zou regelen.

Geldnood is reden, dat Brion van Bonaire naar Noord-Amerika gaat.

Het besluit was, dat Brion met zijn escader naar Noord-Amerika zou gaan. De schepen hadden zoveel averij en zoveel schade aan de tuigage belopen, dat zij niet meer zeewaardig waren. Hij hoopte daar een lening te kunnen sluiten binnen 2 of 3 maanden met een sterk escader naar Margarita terug te keren om dan voor goed met de Spanjaarden af te rekenen. Tegelijk verzocht Brion in de reeds genoemde brief aan zijn vriend Arismendi, indien de fortuin hem gunstig ware, zich te willen herinneren, dat hij (Brion) zijn laatste stuiver had uitgegeven ter verdediging van de goede zaak, dat de Republiek hem op dat ogenblik reeds 160.000 pesos schuldig was en dat hij bovendien nog veel schulden te betalen had. Hij verzocht daarom Arismendi, wat deze of een der andere generaals ter kwijting dier schulden kon afzonderen, op te zenden aan de Firma Goodman Pretto & Co. op Sint Thomas, of aan zijn zwager Josef Foulke op Curaçao. Brieven voor hem bestemd moest men richten aan de gebroeders Stagg te New York of aan Maxwell Hyslop op Jamaica. Intussen had Brion den supercarga Hudson met zijn golet „Esperanza" naar St. Thomas gezonden om daar à 6000 pond kruit en andere krijgsbehoeften te kopen met bestemming voor Margarita. Verder ried hij Arismendi di ten sterkste aan alvast een groot aantal kanonneerboten te laten vervaardigen, die zij bij zijn terugkomst op de rivier Orinoco voor de inval in de provincie Guayana beslist zouden nodig hebben. Alleen de ellendige staat zijner schepen en de ontevredenheid der bemanning, die reeds sedert maanden geen soldij meer ontvangen had, dwong hem Venezuela te verlaten zonder het land nog bevrijd te zien, wat hem nog het meest leed deed.

Brion vertrok met zijn schepen half Augustus 1816 van Bonaire naar Noord-Amerika.

Enige dagen te voren was ook Bolivar met Generaal Bermudez onder zeil gegaan naar Guiria, gelegen aan de Zuidzijde van het groote schiereiland, dat zich Zuidoostelijk van Cumaná in de richting van Trinidad uitstrekt.

Wordt vervolgd.